

[INTERVJU]

Simon Purger

profesor geografije in zgodovine ter diplomirani teolog

»Težavo vidim v tem, da navdušenja nad samostojnostjo ne prenašamo na mlade«

📷 Petra Janša | 📷 Polona Avanzo

O knjigi Kratka zgodovina Slovenije, zanimanju za zgodovino generacije, ki odrasča v virtualnem svetu, pa o tem, zakaj se zgodovina Slovenije bere kot napeta pustolovska ali celo epska romantična zgodba, kje se skrivajo vzroki, da pride učna snov o osamosvojitvi in nastajanju slovenske države na koncu devetletke oziroma na koncu srednješolskega izobraževanja, pa tudi o tem, kako razdeljeni smo kot narod, smo se pogovarjali s priljubljenim osnovnošolskim učiteljem zgodovine in geografije, finalistom izbora za najučitelja Global teacher award ter avtorjem omenjene knjige Simonom Purgerjem.

Gospod Purger, povod za naš pogovor je nedavni izid vaše knjige Kratka zgodovina Slovenije: od prazgodovine do samostojne domovine. Naj vam na začetku postavim malce klišejsko vprašanje, zakaj ste se za to odločili?

V času šolanja na daljavo sem posnel blizu 200 izobraževalnih kratkih filmčkov, predvsem zgodovinskih, da bi učencem na jedrnat in slikovit način približal zgodovino. To mi je prineslo prepoznavnost med mladimi, ki me še danes marsikje ustavijo in mi povejo, da so jim ali jim še moji filmčki pomagajo pri učenju zgodovine. Videl sem potrebo mladih, da bi imeli pred seboj na kratko razloženo zgodovino našega prostora. Zaradi dobrih odzivov je v meni zopet zaživila ideja o pisanju zgodovinske knjige za mlade. Zbral sem vso snov slovenske zgodovine, ki se je učenci učijo v osnovni šoli, in jo povezal v celovito zgodbo. Mislim, da smo s tem mladim in tudi odraslim omogočili kratek pregled dogajanja na našem prostoru od pradavnine do danes. Uspelo nam je združiti iskričnost in zgodovinsko natančnost.

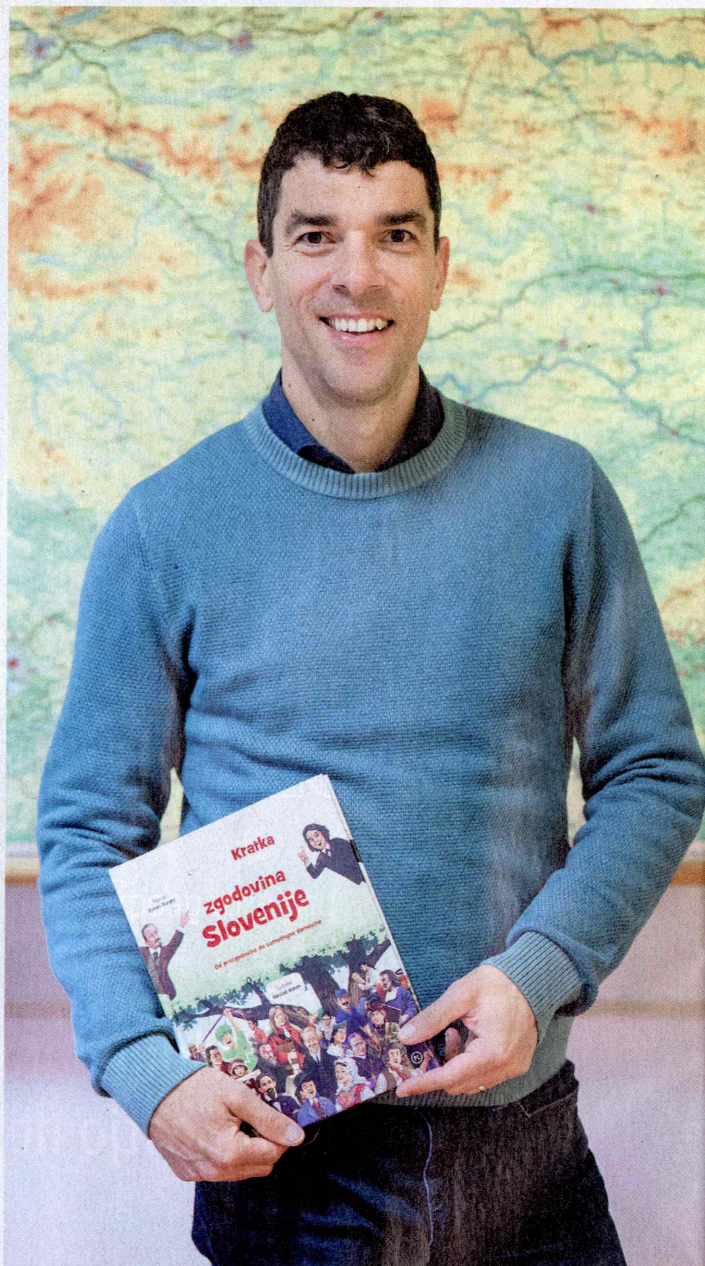
Naj povemo bralcem Demokracije, da ste na OŠ Polhov Gradec po pripovedovanju učencev izredno priljubljen učitelj in da ste navdušili marsikaterega učenca za zgodovino in geografijo. Verjetno ste tudi sami že dobili kakšno neposredno pohvalo ...

Mladi najbrž zaznavajo, da mi je mar zanje in da si srčno želim predati jim znanje in pomembne vrednote. Tudi moji učenci mi na različne načine pokažejo, da me imajo radi in da so mi hvaležni. Najlepše je videti radovednost in iskric v očeh, ko jim skušam približati kakšno snov ali ko se pogovarjamo o pomembnih stvareh. Učenci tudi zelo radi kam gredo z mano, saj zanje organiziram različne ekskurzije in izlete. Tak način pouka je sploh privlačen, saj je zelo dinamičen in ponuja veliko priložnosti za učenje ob neformalnem druženju.

Kako pa vi dojemate današnji čas in zanimanje za zgodovino generacije, ki odrasča v virtualnem svetu?

Mislim, da zgodovina je in bo ostala privlačna ne glede na družbene in tehnološke spremembe v družbi, to pa zato, ker govorimo o izjemno bogatem dogajanju in izkušnjah naših prednikov, iz katerih se lahko veliko naučimo. Mladi se tudi danes sprašujejo o smislu, zanima jih, kam gre ta svet. Odgovore na ta vprašanja pa iščemo v človeški izkušnji in ob tem razmišljamo, kakšno mesto imam jaz kot posameznik v zgodovini. Učitelji se moramo prilagoditi času, v katerem živimo, hkrati pa smo s svojim zgledom in vrednotami neka oporna točka za mlade. Vidim, da jih tisto, kar želim povedati, nagovarja, čeprav so kdaj nezbrani in raz-

Učitelji smo s svojim zgledom in vrednotami neka oporna točka za mlade.

treseni in je njihov mladostni način življenja zaradi intenzivnosti virtualnega sveta drugačen, kot je bil naš.

Naj ob tem povemo, da je v knjigi več kot 90 velikih in majhnih ilustracij, ki na igriv način pričarajo zgodovinske trenutke. In če smo omenjali virtualni svet, prav lahko bi knjiga postala osnova za kakšen animirani film. Se strinjate?

Se strinjam! Mlade zelo nagovarja svet podob in slik. Knjigo Kratka zgodovina Slovenije smo z urednikom Boštjanom Kerncem in s priznanim ilustratorjem Gorazdom Vahnom oblikovali tako, da je zelo slikovita, ima veliko fotografij in ilustracij, saj smo želeli, da bi mlajšim bralcem spodbudila domišljijo in jim orisala določeno dogajanje na barvit način. Gorazd Vahen se je zelo poglobil v zgodovinsko obdobje, ki ga je risal. Čeprav so ilustracije privlačne za mlade in večkrat tudi malo šaljive, so zgodovinsko ustrezne. Če bi bila ta knjiga izhodišče za kakšen zgodovinski animirani film, bi bilo pa sploh odlično!

Na naslovnici knjige so objavljene ilustracije zgodovinskih oseb. Za tri od teh likov ste bili ilustratorju prav vi navdih.

Na naslovnici je oblikovalka uporabila nekatere izmed Gorazdovih ilustracij, ki so predstavljene v knjigi. Določene osebe so prave zgodovinske osebnosti, kot so recimo France Prešeren, Primož Trubar, Jože Plečnik ali Anton Martin Slomšek, druge pa so neki splošni liki tistega obdobja – taka je recimo Slovenka v narodni noši, navijač s slovenskim dresom ali pa kmet nekega kmečkega upora. Različne osebe so pod košatim drevesom, ki ponazarja našo domovino. Kot sem zapisal v uvodu: Brez korenin ni drevesa, brez zgodovine ni naroda.

V uvodu knjige zapišete, da se »zgodovina Slovenije bere kot napeta pustolovska ali celo epska romantična zgodba«. Seveda s srečnim koncem za slovenski narod.

Danes smo Slovenci dvomilijonski narod, že od nekdanj na križišču velikih jezikovnih družin: slovanske, romanske, germanske in ugro-finske. Čeprav smo bili do sodobnosti del velikih imperijev in držav, predvsem nemške, nato avstrij-

Dogajanje med drugo svetovno vojno in po njej še danes vpliva na našo skupnost.

ske, nazadnje pa jugoslovanske, nam je uspelo ohraniti svojo narodno istovetnost, to pa zaradi kulture, zvestobe slovenski besedi. O tem, s kakšnimi težkimi okoliščinami smo se soočali, nam govori zgodovina, zato je zgodba tako posebna, da ji pravim celo epska in romantična. Po dolгих stoletjih narodnega obstoja kot manjšine ter prizadevanj in bojov za narodne pravice smo leta 1991 dosegli »nasmeh zgodovine«, kot pravi Lojze Peterle, dobili smo svojo državo. To dejstvo je zame izjemna stvar, na katero bi morali biti še kako ponosni in zanje hvaležni.

Zapišete tudi: »Zavedanje, da imamo svobodno, demokratično in z evropskimi narodi tesno povezano

državo Slovenijo, nas lahko navdaja s hvaležnostjo in nas opogumlja za izzive, s katerimi se kot skupnost spoprijemamo.« Že res, ampak kaj, ko velikokrat slišimo pripombe, da pride učna snov o osamosvojitvi in nastajanju slovenske države na koncu devetletke oziroma na koncu srednješolskega izobraževanja. Se da to kako spremeniti?

Ker se zgodovine v izobraževalnem sistemu lotevamo večinoma kronološko, za te zgodovinsko najnovejše vsebine velikokrat zmanjka časa. To je precej realna težava. Druga pa je ta, da je zgodba naše osamosvojitve še vedno premalo izpostavljena v našem šolskem sistemu. Kot da ne bi vedeli, kaj bi počeli s svojo zgodbo o samostojnosti. Odločevalci so to obdobje doživeli in se jim morda zdi samoumevno, da človek ta del zgodovine pozna. Za nekoga pa je morda moteče tudi dejstvo, da je Slovenijo osamosvajala desno-sredinska vlada. Skratka, aktualne politične razprtije so po moje tudi razlog, da zgodbe o osamosvojitvi v šolskem sistemu ne izpostavimo tako, kot bi jo morali. Prepričan sem, da je že čas, da to presežemo, saj so mlade generacije učiteljev s tem neobremenjene. Spodbujam pa tudi starše in stare starše, naj svojim otrokom oz. vnukom pripovedujejo o času osamosvajanja in kaj njim pomeni samostojna domovina. Osebo pričevanje je zelo dragoceno.

Kako se pa osebno spominjate časa, ko je nastajala naša država?

Z velikim ponosom, da sem doživel »v živo« ta izjemni zgodovinski trenutek! V tistih prelomnih časih osamosvajanja sem bil osnovnošolec, ki ga je zanimalo politično dogajanje. Tudi zaradi staršev, ki so budno spremljali dogajanje ob razpadanju države ter so se veselili demokracije in samostojne prihodnosti Slovenije. Oče nas je (celo družino, imam še 5 bratov in sestra) po razglasitvi samostojnosti 26. junija 1991 zjutraj peljal mimo barikad v Korte nad Izolo k starim staršem, da bi bili tam varnejši, sam pa se je vrnil v Ljubljano in v vojni sodeloval kot pripadnik enot Slovenske vojske. To so bili časi, ko je prevladal pogum in zaupanje v svetlo prihodnost, časi, ko smo Slovenci znali stopiti skupaj.

Leta 1991 smo dosegli »nasmeh zgodovine«.

ČOKOLADNI ATELJE DOBNIK

TRUFFLES / TRUFI

COKOLADNIATELJE.SI

Biografija

Simon Purger je profesor geografije in zgodovine ter diplomirani teolog. Deluje kot učitelj na OŠ Polhov Gradec, kjer tudi živi s svojo družino. Po rodu Primorec se je v svojih diplomskih nalogah ukvarjal z zgodovino Slovenske Istre in spremembami kulturne krajine na izolskem podeželju. Študij teologije je končal v Rimu na papeški univerzi Gregoriana. Prepoznavnost v slovenskem prostoru so mu prinesli izobraževalni in motivacijski filmčki, ki jih objavlja na svojem YouTube kanalu [simonpurger](#) in imajo že čez 700.000 ogledov. Pred tremi leti je bil finalist izbora za najučitelja Global teacher award. Ker želi biti blizu mladim, je aktiven tudi na družabnih omrežjih FB, Instagram in Tiktok. Letos je zagnal projekt Zgodovinar.si in pri Mladinski knjigi izdal knjigo *Kratka zgodovina Slovenije*.

Spodbujam starše in stare starše, naj svojim otrokom oz. vnukom pripovedujejo o času osamosvajanja.

Ravno želje po demokraciji, svobodi in spoštovanju človekovih pravic, po popolni narodni suverenosti in hkrati povezovanju evropskih narodov so bile desetletja gonilo intelektualnega vrvenja, ki nas je pripeljalo do tega trenutka, ki ga še premalo cenimo: imamo svojo neodvisno državo in tudi najvišji standard v vsej zgodovini! Ne pozabimo tega.

Se po vašem mnenju lahko zgodi, da izgubimo svojo domovino?

Domovine ne moremo izgubiti, ker bo ta prostor ostal. Veliko vprašanje pa je, kdo bo na njem živel v naslednjih desetletjih in stoletjih. Slovenci imamo premalo otrok, podobno se dogaja po vsej Evropi. Težavo vidim tudi v tem, da navdušenja nad samostojnostjo ne prenašamo na mlade in da je kar nekako sramotno biti domoljub. Domoljubje se večkrat enači z nacionalizmom, vendar to ni isto. Želim si, da bi bili Slovenci bolj ponosni na svojo kulturo in državo. K temu bi pomagalo tudi, če bi politične stranke dobro naroda postavile pred svoje lastne interese. Morda se premalo zavedamo, da gre tudi pri nas za vprašanje obstoja in preživetja.

Pripravljate še kakšen knjižni projekt ali kaj podobnega?

V začetku leta sem postavil svojo spletno stran [Zgodovinar.si](#), na kateri skušam spodbujati zanimanje za zgodovino Slovenije in ponujati različne dejavnosti. Na primer spletni tečaj slovenske zgodovine na kratko, s katerim želim okrepiti poznavanje slovenske zgodovine tudi med odraslimi, zgodovinske ekskurzije in različna spletna predavanja. V spletnem kvizu lahko preverite, kako dobro poznate slovensko zgodovino.

Bi še kaj dodali?

Vsem bralcem Demokracije želim blagoslovljene božično-novoletne praznike, da bi jih lepo preživeli v družbi najbližjih, v novem letu pa miru in zaupanja, da lahko z majhnimi koraki naredimo veliko. [D]

Bi se strinjali, da je eno najbolj žalostnih obdobij naše polpretekle zgodovine tudi čas med drugo svetovno vojno in po njej, ko »Slovenec že mori Slovenca, brata,« kot ste zapisali. Kako dojemljivi so učenci za ta del zgodovine in ali se tudi tu mogoče čuti razdeljenost, kot jo je čutiti v slovenski javnosti?

Dogajanje med drugo svetovno vojno in po njej je zelo močno zarezalo v našo zgodovino in še danes vpliva na našo skupnost. Okupacija, osvobodilni boj, revolucija in kolaboracija, raznovrstno dogajanje v vojnem vrtincu ni prizaneslo nikomur. Ta del slovenske zgodovine je zaradi mnogih travm in bolečine res žalosten. Učence ta čas načeloma zanima, čeprav s(m)o že zelo oddaljeni od tega dogajanja. Meni kot učitelju je velik izziv, kako to izjemno kompleksno dogajanje predstaviti čim bolj jasno in iz več perspektiv. Predvsem bi rad, da učenci spoznajo, da so bili ljudje v vojni velikokrat zbegani, da so morali zelo hitro sprejemati določene odločitve, mnogokrat sploh niso imeli izbire, ko jih je doletela kakšna nadloga. Zdi se mi pomembno, da učenci dobijo vpogled v silnice dogajanja, hkrati pa razvijejo sočutje do vseh žrtev.

Kateri del zgodovine Slovenije pa je vam najbolj pri srcu in zakaj?

Vsak del zgodovine našega prostora mi je po svoje pri srcu. Moram pa priznati, da me še najbolj pritegne 20. stoletje, ko se je ideja naše narodne samostojnosti naposled uresničila v državi Republiki Sloveniji. Minulo stoletje je bilo tudi čas neizmernega trpljenja in preizkušenj, saj smo Slovenci trpeli pod vsemi tremi totalitarizmi (fašizmom, nacizmom in komunizmom).